

Tijdelijk rechtspositie brandweervrijwilligers

Onderstaande tijdelijk geeft een overzicht van de brieven aan de Tweede Kamer over de rechtspositie van brandweervrijwilligers, van 2018 tot juni 2021. Het overzicht is niet uitputtend en gaat niet in op debatten met de Tweede Kamer waar de rechtspositie van brandweer is besproken, zoals Algemeen Overleggen Brandweer of Nationale Veiligheid.

Per brief is een korte weergave van de belangrijke elementen uit die brief toegevoegd.

26 juli 2018: Brief aan Tweede Kamer n.a.v. verzoek vaste commissie JenV over de nadere uitwerking positie personeel veiligheidsregio's (32 550, nr. 63).

In de brief wordt onderzoek naar de rechtspositie van brandweervrijwilligers aangekondigd; dit als extra toets tegen de achtergrond van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). Het betreft een opdracht van de minister van Justitie en Veiligheid, de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en de Brandweerkamer van de VNG.

10 december 2018: Brief aan Tweede Kamer over de uitkomsten van het onderzoeksverslag over de rechtspositie van brandweervrijwilligers in relatie tot Europese- en internationale regelgeving van Pels Rijcken (29 517, nr. 153).

Brief met aanbieding van het rapport van Pels Rijcken over de rechtspositie van brandweervrijwilligers:

- Op grond van de Deeltijdrichtlijn achten de onderzoekers het waarschijnlijk dat de gebonden instroom vrijwilligers en gekazerneerde vrijwilligers moeten worden aangemerkt als deeltijdwerkers in de zin van de Deeltijdrichtlijn. Daarnaast zien zij een reëel risico dat de vrije instroom vrijwilligers als deeltijdwerkers moeten worden aangemerkt.
- Tevens blijkt uit het onderzoek dat op basis van de (recente) rechtspraak van het Hof van Justitie rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat het Hof van Justitie ook ongelijke behandeling in een meer algemene zin dan bedoeld in de Deeltijdrichtlijn ontoelaatbaar acht.
- Ten slotte achten de onderzoekers het aannemelijk dat verschillende elementen uit de rechtspositie van de brandweervrijwilligers in strijd zijn met specifieke Europese en internationaalrechtelijke regels en de vertaling daarvan in nationale wetgeving. Er is gekeken naar specifieke onderwerpen zoals beloning, doorbetaling bij ziekte, zwangerschap, vakantie met behoud van loon en pensioen.

23 april 2019: Brief aan de Tweede Kamer over het vervolgtraject m.b.t. de rechtspositie van de brandweervrijwilligers (29 517, nr. 168).

Het Veiligheidsberaad en de Brandweerkamer van de VNG geven samen met de minister van Justitie en Veiligheid een gezamenlijke opdracht aan professor Verburg voor vervolgonderzoek. Dat onderzoek ziet op oplossingsrichtingen voor het behoud van vrijwilligheid bij de brandweer.

24 juni 2019: Brief aan de Tweede Kamer over het vervolgtraject rechtspositie brandweervrijwilligers en de inhoud van de notitie Prof. mr. Verburg (29 517, nr. 170).

Aanbieding van de notitie van professor Verburg over oplossingsrichtingen tot het behouden van de brandweervrijwilligheid (de huidige inrichting en werkwijze ten aanzien van vrijwilligheid bij de brandweer) binnen de bestaande juridische kaders.

Verburg concludeert dat “wil men aan het onderscheid tussen de vrijwilliger en de beroeps naar de toekomst bezien vasthouden, dan is in [zijn] visie evident geen plaats meer voor de [geconsigneerde]-vrijwilliger en de [gekazerneerde]-vrijwilliger.” Mede gelet op de uitkomsten van het Pels Rijcken rapport, acht Verburg zonder aanscherping van het onderscheid tussen vrijwilligers en beroeps voortgaan op de bestaande weg (te) risicovol.

Gemeld wordt dat het Veiligheidsberaad samen met de minister van Justitie en Veiligheid een denktank een opdracht verstrekt hoe dat onderscheid vorm te geven en de gevolgen van die denkrichting voor de brandweezorg in beeld te brengen. Dit met het oog op behoud van de lokaal verankerde betrokkenheid van vrijwilligers bij de brandweer.

Uitgangspunt van de denkrichting is een werkbaar en fundamenteel onderscheid te maken tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers dat geen afbreuk doet aan het niveau en de kwaliteit van brandweezorg.

15 oktober 2019: Brief aan Tweede Kamer over Brandweer, waaronder het onderwerp rechtspositie brandweervrijwilligers (29 517, nr. 177).

Betreft een tussentijdse melding over het lopende onderzoek naar de denkrichting. Ook wordt ingegaan op betrokkenheid van het personeel en vakorganisaties bij dit traject.

13 december 2019: Brief aan de Tweede Kamer over vervolgtraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers (29 517, nr. 188).

De minister van Justitie en Veiligheid informeert de Kamer over een eerste denkrichting van de denktank rechtspositie brandweervrijwilligers (denkrichting is als bijlage bij de brief gevoegd). Die denkrichting voor een onderscheid beroeps versus vrijwilligers telt vier bouwstenen:

Bouwsteen I – Opkomst: verplicht en niet verplicht als cruciaal onderscheid.

Bouwsteen II – Onderscheid in type repressieve brandweertaken. Zowel vrijwilligers als beroepsmedewerkers voeren de basistaken uit, maar vrijwilligers maximaal één specialisatie.

Bouwsteen III – Taken beroepsmedewerker zijn breder dan alleen de repressieve taken, die van vrijwilligers niet.

Bouwsteen IV – Opleidingsduur en –zwaarte verschilt.

Samen met het Veiligheidsberaad heeft de minister van Justitie en Veiligheid de denktank de vervolgopdracht gegeven de denkrichting verder te specificeren en de consequenties van de taakdifferentiatie nader uit te werken. Hierbij is het dan ook van belang dat inzichtelijk wordt gemaakt wat de impact van de denkrichting is voor de verschillende veiligheidsregio's.

18 februari 2020: Brief aan de Tweede Kamer over voortgang denktank (29 517, nr. 189).

De minister van Justitie en Veiligheid meldt dat de denktank is gevraagd vóór de zomer van 2020 een verdere specificatie van de taakdifferentiatie en de consequenties daarvan voor de veiligheidsregio's te presenteren, zodanig dat in de tweede helft van het jaar door de veiligheidsregio's besluitvorming kan plaatsvinden.

Op ambtelijk niveau is er door ministerie van Justitie en Veiligheid en dat van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gesproken met ambtenaren van de Europese Commissie. Van Nederlandse zijde zijn de huidige inzet op dit dossier, de aanleiding daartoe en de feitelijke situatie uiteengezet in Brussel. De ambtenaren van de EC nemen met belangstelling kennis van de Nederlandse strategie om met

de huidige situatie om te gaan. Nederland blijft de komende maanden actief met de EC over dit onderwerp in gesprek.

De minister gaat aanvullend in op de uitkomst van de eerste gesprekken met de vakorganisaties en de VBV over hun betrokkenheid bij het denktanktraject. Van vakbondszijde kwam onder meer de vraag naar voren waarom niet andere opties worden gezien zoals gelijkwaardige bezoldiging. In reactie op dat laatste is nogmaals uiteengezet dat expliciet is gekozen voor de optie van behoud van vrijwilligheid, een zo kenmerkend aspect van ons stelsel van brandweezorg. De vakorganisaties zijn uitgenodigd betrokken te blijven bij het vervolg van het denktanktraject.

8 mei 2020: Nota naar aanleiding van het verslag schriftelijk overleg Brandweer (29 517, nr. 191).

Gemeld wordt dat de voorzitter van de VBV maakt sinds 28 februari jl. deel uitmaakt van de denktank.

De minister gaat in op onder meer de aanleiding voor het onderzoek naar de rechtspositie, de ingewonnen juridische adviezen, het uitgangspunt van behoud van vrijwilligheid bij de brandweer én het behoud van kwaliteit brandweezorg bij het lopende vervolgtraject, alsmede de keuze daarbij voor taakdifferentiatie. De uitvraag naar de consequenties van de denkrichting vindt in alle 25 veiligheidsregio's plaats; het personeel wordt bij dat traject betrokken.

De Kamer wordt ook geïnformeerd over het opschorten van de werkzaamheden van de denktank rechtspositie brandweervrijwilligers in verband met de inspanningen van de veiligheidsregio's bij covid-19.

17 december 2020: Brief aan de Tweede Kamer over brandweer (29517, nr. 196)

De minister gaat in op gesprekken met de buurlanden en de Europese Commissie over de organisatie van de brandweer en de rechtspositie van beroeps en vrijwilligers in Europa. Hij biedt aanvullend het rapport van het Instituut Fysieke Veiligheid "Rechtspositie brandweervrijwilligers in Europa" aan.

Uit de gesprekken met de buurlanden en de Europese Commissie komt naar voren dat de overeenkomsten tussen Nederland en die landen wat betreft de rechtspositionele vraagstukken die op dit moment de aandacht krijgen minder sterk zijn dan veelal wordt gesuggereerd. Concreet betekent dit dat de feitelijke situatie en de wensen tot verandering per land wezenlijk van elkaar verschillen; elk land volgt haar eigen uitdagingen op het gebied van de Europese en internationale regelgeving.

Gegeven ook de fundamentele bescherming die werknemers genieten via de Deeltijdrichtlijn (97/81/EG) en de Arbeidstijdenrichtlijn (2003/88/EG) meldt de minister dat hij de kans op een aparte richtlijn voor de brandweervrijwilligers nog steeds als niet realistisch beschouwt.

De minister informeert de Kamer verder over de voortgang van de denktank en de uitvraag in de veiligheidsregio's.

18 maart 2021: Beantwoording Kamervragen VVD en GroenLinks (Handelingen II 2020/21, nr. 2055)

De consequenties van taakdifferentiatie bij de brandweer bij eventuele invoering van de diverse onderdelen van de denkrichting zijn voor alle 25 veiligheidsregio's door middel van de uitvraag in beeld gebracht en geanalyseerd. Ook zijn het

personeel van de veiligheidsregio's en de brandweervrijwilligers via een opiniepeiling bevestigd.

De analyse daarvan is op 22 februari jl. door de leden van het Veiligheidsberaad en de minister van Justitie en Veiligheid besproken en is, zoals in december 2020 toegezegd, bijgevoegd.

De minister meldt dat bouwsteen I van de denkrichting breed draagvlak heeft. De meeste vraagtekens over wenselijkheid worden door de veiligheidsregio's geplaatst bij de andere drie voorliggende bouwstenen.

11 mei 2021: Brief aan de Tweede Kamer in aanloop naar Commissiedebat taakdifferentiatie en crisisbeheersing (29517, nr. 199)

In aanloop naar het Commissiedebat taakdifferentiatie en crisisbeheersing van 27 mei wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de aanleiding en achtergrond van het dossier.

De minister van Justitie en Veiligheid benadrukt het belang van het realiseren van bouwsteen I. Er kan en moet niet meer worden gewerkt met gekazerneerde en geconsigneerde vrijwilligers. Deze groep vrijwilligers moet namelijk respectievelijk verplicht aanwezig zijn op de kazerne of verplicht opkomen bij een melding. Dat verplichtende element is sterk bepalend voor het te maken onderscheid.

Voor alle andere vrijwilligers geldt dat zij nu vrije instroomvrijwilliger zijn en dat ook blijven; daar geldt al geen verplichte opkomst en dat blijft ook zo. "Bij het takenpakket van deze vrijwilligers moet net als bij beroeps worden bekeken of aanvullend nog iets nodig is om van voldoende onderscheid met de beroeps te kunnen spreken. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de lessen en ervaringen elders in Europa", zo meldt de minister.